

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XVII. Ampurien. Et Civitaten. Præcedentiæ. Canonici Casthedralis associantes Episcopum in visiacione seù alia occasione sibi assistentes, An præcedant in Ecclesia Collegiata ejusdem Ecclesiæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

16 Ex parte Episcopi allegabatur Germaniæ consuetudo, quæ de facto ab aliqua probabilitate aliena non videtur, quoniam in ea regione, cum Episcopi ob utriusque jurisdictionis spiritualis & temporalis amplitudinem, aliasque multas præeminentias, Principum figuram etiam faciant, de consequenti resultat, quod Episcopatus non cadunt nisi in personis ordinis Magnatitum, vel saltem in valde nobilibus & potentibus, qui de facto hujusmodi Episcopos titulares suffraganeorum munus explentes, inter eorum famulos & servitores quodammodo reputant, atque vulgo per populum inter Episcoporum ministros reputantur potius, quam inter Prælatos, ita ut inter unos & alios nulla penitus dignoscatur comparatio seu proportio; Eo modo, quo de facto nos docet praxis Urbis, ubi multi obtinentes primas dignitates in Cathedralibus vel Collegiatis insignibus de partibus, nam in Curia, ut donec in ea morantur, se sustentare valeant, munus adjutoris Parochorum, seu cappellanorum manualium & conductitiorum pro funeribus aliisque Divinis officiis explicant, & consequenter de facto, non curata dignitate quam obtinent in propria patria, in modica existimatione habentur, atque longè inferiores reputantur nedum Canonicis cujuslibet infimæ Collegiatae Urbis, sed etiam simplicibus Sacerdotibus & clericis in hoc servitio munere se non ingerentibus, Et hic de facto videtur casus.

Quia verò de jure attenditur prærogativa ordinis seu dignitatis, atque illa consuetudo, quæ generaliter dat præcedentiam minus digno supra digniorem reputatur corruptela ex deductis per *Gregorium decisionis 310. numer. 5. & Adde. ad eum decision. 124. & passim.* Idcirco in hac parte contrarium respondit potissimè stante dicta observantia Cappellæ Pontificiæ, ac totius Curia, non obstante quod de facto in aliquibus Episcopis titularibus vel etiam actualibus pauperes & infelices Ecclesias habentibus, ut sunt plerique in Regno Neapolitano, frequentius verò in Albania, & in Insulis Archipelagi, quod comparativè ad magnos Episcopos vel Archiepiscopos intrat eadem ratio seu proportio, quoniam ea non obstante, attenditur solum antiquitas promotionis juxta dispositionem juris tanquam inter existentes in eodem ordine.

Cum autem, ut quotidie experimur, ob ingeniorum varietatem, sive etiam quandoque ob diversas voluntates non eandem sinceritatem habentes, nimis varia fuerint vota aliorum, qui hinc inde desuper consulti fuerunt, Hinc proinde non potuit controversia ita benevolè terminari, ut erat Cardinalis Archiepiscopi desiderium, Undè consultata fuit Sacra Rituum Congregatio, cui hujusmodi responsa exhibita fuerunt, Quæ juxta præmissa respondit, excepto solo 12 casu actuum indifferentium in loco tertio extrâ propriam diocesim Episcopi, quamvis in ipsa Civitate Metropolitana vel in provincia, quæ resolutio in loco verè tertio extrâ provinciam probabilis visa est, quamvis de facto dicta consuetudo Germaniæ satis urget in contrarium, tam ob dispositionem juris, quam ex observantia Cappellæ Pontificiæ, cui principaliter Sac. Congregatio innixa est; Verum intrâ provinciam non potui in præfata resolutionis obsequium captivare intellectum ob dictas rationes, quæ mihi urgere videbantur.

A M P U R I E N S I S

E T

CIVITATEN.

PRÆCEDENTIÆ.

PRO

CAPITULO COLLEGIATÆ,

LOCI NUNCUPATI

DEL TEMPLO

CUM

CANONICIS CATHEDRALIS AMPURIEN.

Casus variè decisis per Rotam.

Canonici Cathedralis associantes Episcopum in visitatione seu alia occasione sibi assistentes, An præcedant in Ecclesia Collegiata ejusdem Ecclesiæ Capitulum & Dignitates, sive in alia Ecclesia Parochum, aut proprium Prælatum & Rectorem.

S U M M A R I U M

- 1 Acti series.
- 2 Deciso causa.
- 3 Conclusio ut Capitulo Cathedralis debeantur præeminentia intelligitur intrâ propriam diocesim.
- 4 Capitulum præcedit omnes etiam in eorum propriis Ecclesiis, & de ratione.
- 5 Universitates & corpora universalia præcedunt singulos licet digniores.
- 6 Canonici associantes Episcopum in Visitatione, an dicantur habere jurisdictiones & esse Visitatores.
- 7 Capitulum potest representari ab uno vel duobus Canonicis tantum, & quando id procedat.
- 8 In quo consistat consensuum seu Iuristarum doctrina, & excellentia.

DISC. XVII.

Uamvis Ecclesiæ Cathedrales Ampuriens, & Civitaten, de jure sint æque principaliter unitæ, atque ipsarum quælibet suos limites distinctos habeat, ut in alia Ampuriens & Civitaten, Cathedralis, seu unionis supra hoc eod. tit. disc. 7. Nihilominus quia Capitulum Cathedralis Civitaten, actualiter & de facto deficit, Hinc sequitur, quod Capitulum alterius Cathedralis Ampuriens, pariter de facto in ista etiam diocesi, perinde ac si accessoriè & subjektivè unita esset, eandem gerit personam, sed facit figuram, præsertim verò Episcopum hanc diocesim visitantes, duo Canonici dictæ Cathedralis Ampuriens, associati solent, Undè propterea occasione visitandi Ecclesi-

am

am Collegiatam sub Gregorio XV. erectam in Oppido nuncupato *del Tempio*, quod supponitur subrogatum loco antiquissima Civitatis *Pensania*, aliàs *Civitatem*. nuncupatæ & dirutæ. Orta est controversia, An in choro aliisque functionibus dictis Canonicis Cathedralis deberetur præcedentia supra ipsius Ecclesiæ Collegiatæ Capitulum, quod collegialiter intervenit; Et introducta causa in *Rota coram Melio* sub die 28. *Novembris 1659.* ad favorem Canoniorum Cathedralis prodit resolutio, à qua tamen, in altera disputatione habita coram eodem occasione novæ audientia, recessum fuit sub die 19. *Aprilis 1660.* seu verius dicta prior resolutio declarata fuit, ut scilicet intelligenda veniat, quando Capitulum Cathedralis Capitulariter cum Episcopo interveniret, scilicet ubi agitur de Canonicis singularibus, ac discretivè à Capitulo intervenientibus.

Quamvis autem, posita hujusmodi Ecclesiarum, & diocesium omnimoda distinctione, quæ per unionem æque principaliter conservari dicitur, ut d. disc. 7. etiam hæc secunda decisio reformatoria parum probabilis esset, eò quia præminentia debita Capitulo Cathedralis in omnibus Ecclesiis etiam supra eorumdem Capitula, Prælatos, seu Rectores, procedunt in proprio territorio, seu diocesi, in qua urget ratio jurisdictionis, & superioritatis, non autem in diocesi diversa, in qua tale Capitulum habetur pro persona privata, nullamque præminentialem figuram facit; Nihilominus quia de facto observantia est in contrarium, etiam circa regimen, & jurisdictionem sede vacante, juxta decisiones, de quibus in dicto disc. 7. Idcirco præsupposito hoc statu, & donec revocentur dictæ decisiones, aliàs de stylo præsupponenda, probabilem beneque fundatam dixi hanc secundam resolutionem ita distinguentem, Undè propterea consului Capitulo Collegiatæ, pro quo scribebam, ut acquiesceret, potiusque assumeret sub nomine totius diocesis negotium principale super dicta omnimoda separatione Ecclesiarum, & diocesium.

Posita verò unitate, etiam prima decisio, in iis quæ juris sunt, dixit veritatem in abstracto super præcedentia debita Canonicis Cathedralis supra proprios Canonicos, Rectores, vel Prælatos in ipsismet eorum Ecclesiis intra diocesim, sed fallacia fuit in applicatione, benè declarata per posteriores resolutionem, quoniam intelligitur, quando dicti Canonici collegialiter constituunt Capitulum Cathedralis, cui supra omnes debita est præcedentia, Ex ea clara ratione, quod illud constituit unum, & idem corpus cum Episcopo, idè que sicut iste omnes, & ubique in diocesi præcedit, ita etiam Capitulum, ne membra separentur à suo capite, *Felin. in cap. cum non liceat numer. 2. de præscript. Gemin. in cap. quamvis §. quanquam de præbendis in 6. & ceteri per Gratian. discept. III. numer. 2. cum sequen. Barbof. de Canonicis cap. 18. numer. 44. cum sequen.* ubi plures refert resolutiones Sac. Congregationis.

Alia etiam accedente ratione, quod penès Capitulum residet Episcopalis jurisdicctio, & superioritas supra omnes saltem habitualis, ad actum deducibilis sede vacante, vel etiam plena in plerisque casibus, Ideòque semper superior præcedere debet subditum, à que super eum præminentiam habere, ut habetur etiam in *Surrentina*, & in aliis sub titulo de jurisdicctione; Et ob quam rationem intellectus non acquiescit opinioni, quam aliquando tenuit Sac. Congregatio Rituum, ut in funeri-

bus quæ sunt in Ecclesiis Regularium cum intervenitu Capituli Cathedralis, præminentia celebrandi officium spectare debeat ad Prælatum Regularem, seu ab eo deputandum, eo modo, quo spectat in concursu Parochi, vel Capituli Collegiatæ, quoniam magna differentia est inter unum casum & alterum, ob dictam rationis diversitatem, ut habetur deductum in *Calaritana funerum hoc eod. III. disc. 22.*

Non benè autem hæc applicabantur ad casum controversiæ, in quo non agebatur de Capitulo, sed de aliquibus Canonicis singularibus, qui licet digniores essent singulis Canonicis Collegiatæ, nihilominus cedere debent locum Capitulo, seu Collegio, ex regula quod universitates, seu corpora politica præcedunt singulos quamvis aliàs digniores, *Gratian. dicta discept. III. numer. 10. cum sequen. Barbof. de Canonicis cap. 18. numer. 63. Et in specie decis. III. numer. 8. & sequen. par. 5. rec. atque in hujus causæ secunda decisione.*

Scribentes in contrarium, fundamentum in eo constituebant, quod isti Canonici non intervenirent in ea Ecclesia voluntariè, ac jure merè privato, sed potius jurisdictionaliter tanquam Superiores, associando scilicet Episcopum in visitatione ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. Sess. 25. de reformat. cap. 6.* & consequenter, quod tanquam Superiores tunc præcedentiam habere debebant contra Capitulum subditum visitandum; Verùm quamvis assumptum in abstracto subsisteret, adhuc tamen fallacia erat in applicatione, quoniam ut habetur particulariter actum in *Romana Religionis Minorum sub tit. de Regularibus*, circa præcedentiam Sociorum, seu Assistentium Generalis supra Provinciales, vel Correctores, id rectè procedit quando socii sunt etiam conjudices, coæquale, ac decisivum votum habent cum Prælato, cum quo unum, & idem corpus politicum constituunt, repræsentativum personæ intellectualis Visitatoris, Quod dici non potest de hujusmodi Canonicis ad præscriptum dicti decreti conciliaris associantibus Episcopum visitantem, dum præstant solum assistentiam, prout facti est, & pro consilio, non autem cum voto decisivo, & tanquam conjudices.

Satis quoque insistebant cum copiosis allegationibus super conclusione, de qua in *Casar augustana Canonici sub tit. de Canonicis, & Capitulo*, ac in decisionibus in ea causa editis coram *Dunozetto, Bibio, & Albergato*, quod scilicet Capitulum potest representari etiam per duos Canonicos, quinimò etiam per unum, in quo totum jus Capituli residere potest; Sed pariter admittendo conclusionem tanquam veram, dicebam fallaciam consistere in applicatione, idè que prorsus inane, ac extrà propositum remanebat illa copiosa allegationum congeries, ex qua ignarum vulgus judicium efformare solet, quoniam id rectè procedit, quando cæteris Canonicis censuratis, seu aliàs impeditis, vel deficientibus, aliqui licet pauciores, etiam tres, vel duo, quinimò unus sunt non impediti, & habiles ad representandum universitatem, & corpus politicum Capituli, cujus nomine explicent actum tanquam Capitularem, ex deductis in *ead. Casaraugustana*, quæ omnia in præsentia deficiebant, quoniam isti Canonici in hoc actu non interveniebant nomine Capituli tanquam explicantes actum universitatis, seu Capitularem, sed tanquam singulares Episcopum associantes.

Item quia, non deficiebant, neque impediti erant alii Canonici, qui remanserant in ipsa Cathedrali, ubi

constituebant Capitulum, quod est unicum corpus individuum unius formalis, seu intellectualis personae representativum, Et consequenter non poterat unum, & idem corpus, eodem tempore esse in duobus locis, ideoque verificabatur id, quod frequentissima, & quotidiana est mea dicendi consuetudo, consilientium eruditionem, ac excellentiam, non consistere in cumulo allegationum, cuique longè infra mediocritatem satis facili ob librorum, & collectorum copiam, sed in applicatione congrua ad casum, de quo agitur, & ex qua incongrua applicatione, seu incongrua conclusionum consarcinatione fieri solita per modernos potius collectores, & transcriptores, quam Doctores, adeò magna inolevit confusio, in dies major, ac intolerabilis efficienda in ista facultate, Et sic totum consistit in bene distinguendo, & congruè applicando.

M A J O R I C E N.
P R A E C E D E N T I Æ.

P R O

CAPITULO CATHEDRALIS,

C U M

VICARIO GENERALI.

Discursus pro directione.

An, & quando Vicarius Generalis Episcopi in Choro aliisque functionibus præcedat Capitulum Cathedralis, ejusque Dignitates, & Canonicos, vel potius e converso eis locum cedere debeat.

S Y M M A R I U M

- 1 *C*asus controversia.
- 2 *R*efertur opinio volentium Vicario non competere præcedentiam supra Capitulum, & primam Dignitatem.
- 3 *C*ontrariam opinionem tenet Sac. Congregatio Rituum.
- 4 *Q*uando contraria consuetudo etiam bene probata non suffragetur.
- 5 *C*onsuetudo, per quam inferior præcedit superiorem est corruptela.
- 6 *Q*uando consuetudo sit subsistentibilis.
- 7 *C*onsuetudo, quæ canonizatur unam ex duabus controversis opinionibus, non est contra jus.

D I S C. XVIII.

DENEGANTE Capitulo Cathedralis Majoricæ præcedentiam Vicario Generali Episcopi, curavit iste obtinere à Sac. Congregatione Rituum rescriptum, antiquis ac frequentibus ejusdem Sac. Congregationis decretis conformè; super Vicarii præce-

dentia adversus Capitulum, ejusque primam Dignitatem; Cumque agentes pro Capitulo curarent hujus rescripti revocationem obtinere, atque eum requisissent patrociniū, dixi inanem laborem esse ita absque justificationibus hujusmodi opus tentare, quoniam quicquid super hoc articulo scribentes variaverint, Sac. Congregatio firmiter tenet opinionem Vicario favorabilem super ejus præcedentia, excepto casu in quo Dignitates, & Canonici cum pluralibus, & Episcopo assistentiam facerent, Ideoque antequam opus tentaretur, consului obtinendam esse remissionem, ad effectum probandi consuetudinem per eosdem agentes constanter præpositam, prout obtenta fuit, cum incertitudine tamen quid inde sequutum sit.

Pro instructione tamen ejusdem Capituli, atque ad effectum bene concludendi probationes, eisdem agentibus instantibus, discursum edidi, in quo dicebam; Quod licet *Menoch. conf. 51. & 257.* & laudat *Joannes Pichardus apud eundem Menoch. conf. 52. plenè, ac elaboratè, cum pluribus auctoritatibus, & rationibus ibi videndis, substatuant partes Capituli ejusque primæ Dignitatis, ac etiam satis urgeat ratio unitatis corporis, quod constituunt Episcopus tanquam caput, & Canonici tanquam membra, unde propterea incongruum, & monstruosum est, ut inter caput, & membra in eodem corpore aliquid extraneum commisceatur ex plenè collectis etiam per *Gratian. discept. 111. numer. 1. cum sequen. Marefcotti. lib. 1. var. cap. 69.* apud quos ceteri, Alii verò distinguere soleant inter actus jurisdictionales, & non jurisdictionales.*

Nihilominus Sac. Rituum Congregatio, hac distinctione rejecta, excepto solum dicto casu assistentiæ cum paramentis, indefinitè sequitur opinionem *Abb. conf. 21. par. 1.* quam ceteri sequuntur deducti in voto *Cantuæii registrato apud Gratian. dicta discept. 111. numer. 24. & sequen.* super præcedentia Vicario debita, ut patet ex declarationibus registratis per *Barbos. in summa Apostolicarum decisionum verbo Vicarius Generalis circa locum, & præcedentiam collectan. 714.* atque hoc jure vivitur, quoties non constat de legitima consuetudine bene probata.

Quatenus verò ad hujusmodi consuetudinem pertinet, advertebam plures casus distinguendos esse, Quorum primus est, quando Vicarius Generalis, absente Episcopo, intervenit in Capitulo vel altera functione tanquam Præfidentis & superior, loco & vice Episcopi absentis, & tunc dicebam desperatum opus videri, quoniam, dum intervenit tanquam Præfidentis & superior, omninò incongruum est, ut locum cedat lubdito & inferiori, unde quando etiam hujusmodi consuetudo probaretur, illa reputaretur potius corruptela, qualis dicitur ea, per quam subditus præcedat Superiorem, ut in specie habetur in dicto voto *Cantuæii, & admittitur apud Gratian. dicta discept. 111. numer. 16. cum sequen.* & generaliter *Greg. dec. 310. num. 5. & Adde. ad eum dec. 124. Rot. dec. 3. & 11. par. 5. rec.*

Clarius verò ac extrà difficultatem, quia isto casu consuetudo erat omninò improbabilis, dum in factis supponebatur illud Vicarium, seu delegatum particularem, qui in ista Ecclesia deputari consuevit pro solo interventu, seu præfidentia in Capitulo vice Episcopi absentis, quoties non est in habitu Canonicali, primum locum occupare; Si enim iste Vicarius particularis, qui proinde ad differentiam Vicarii Generalis nuncupatur *Capitularis*, minorem absque dubio